

BETELEPÍTÉSTŐL AZ ÁLLOMÁNSZABÁLYOZÁSIG – HÓDHELYZET A KÖZÉP-TISZÁN

Esettanulmány

Szilágyi Annamária–Ficzere András
Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

KIVONAT

A Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság működési területén 2004 - 2007 időszakában a LIFE projekt keretében került sor az európai hód visszatelepítésére a Tisza folyó és a Tisza-tó térségébe.

2010. évben már jelentkezett a jelenlétéből származó vízkárelhárítási probléma. A kihelyezett állomány gyarapodásnak indult, s a természetes ellenség hiányában Igazgatóságunk illetékességi területén mára már szinte mindenhol megjelent.

2016 óta kérelem alapján engedélyezik a hód állományszabályozását, évről évre változó tartalommal, lehetőségekkel. 2021-2022 évre sikerült elérni, hogy kilövési kvótát állapítson meg a hatóság, de idáig hosszú út vezetett, és még a cél, hogy jogszabályban foglaltak szerint lehessen a hód állományt szabályozást folytatni nagyon távolinak tűnik, pedig egyre égetőbb a probléma, mivel olyan élőhelyen eltűnéséhez vezet jelenlétük, amelyek nagy természeti értékkel bírnak. Vannak természetesen olyan életterek, ahol a hód jó „élőhelyszakértő”, ahol zavartalanul élhet, de ahol élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztet, ott támogatni szükséges a visszaszorítását.

KULCSSZAVAK

eurázsiai hód, állományszabályozás, Közép-Tisza, Castor fiber, vízkárelhárítás

AZ EURÁZSIAI HÓD

Eurázsiai hód (Castor fiber) az emlősök osztályába a rágcsálók rendjébe tartozik. Eurázsia legnagyobb rágcsálójának testtömege 20–35 kilogrammot is elérheti, testhossza 75 centimétertől egy méterig is terjedhet, amihez 30–40 centiméteres, lapos, pikkelyes farok csatlakozik. Barna bundája tömött, selymes és vízhatlan, szemei és fülei kicsik, orrát és fülét bőrlebennyel el tudja zárni a víz alatt. Hátsó lábain úszóhártya található ujjai között. A hód számára a tél a szaporodás időszaka. 105–107 napos vemhességet követően együtt gondozzák és táplálják a monogám szülők egy-két utódjukat. A fiatalok már születésük után látnak és a szőrzetük is fejlett, úszni azonban még nem tudnak. Elválasztásra kb. háromhetes korban kerül sor. A kölykök az ivarérettség eléréséig, azaz mintegy két-két és fél évig szüleikkel maradnak. Az európai hód akár 15–17 évig is élhet.

A hódok kedvelt élőhelyei vízközeli, gazdag aljnövényzetű, erdős, meredek falú (40-60%-os), legalább 2 méter magas, kötött talajú (agyagos, löszös) partszakaszok. Szereti, ha a víz lassú folyású, élőhelyüket puhafák és cserjék veszik körül. Az egy családra jutó ideális parthossz átlagosan egy kilométer, de ez élőhelytípusonként változhat. A túl nagy vízszintingadozás nem kedvez a hódoknak. A tartósan alacsony vízállás megakadályozza a hódokat, hogy a kotorékaik bejáratait úszva közelíthessék meg, a tartósan magas vízállás pedig a járatok elöntése miatt kedvezőtlen. Nagy alkalmazkodóképessége miatt azonban akár vizesárkokban, halastavakban is megtelepedhet, sokszor még az ember közelségét is elviselik.

A hód éjjel aktív, ezért nappal ritkán látni. Építőtevékenysége során átalakítja környezetét. Az eurázsiai hódok nagy része partfalba vájt üregekben lakik, ritkán épít várat. A kotorékot főként nyáron, alacsonyabb vízállás idején ássák, ebben a tevékenységben az egész család részt vesz. A járatok hossza 0,8-11 méter között lehet. A végén lévő lakóhelység átmérője 50-80 cm. A kotorék bejárata biztonsági okokból a víz alatt van. Gátat csak akkor épít, ha nem elég magas a vízszint, vagy túl gyors a patak sodrása. Várépítésre általában akkor kerül sor, amikor a partoldal lejtése túl kicsi, vagy a vízszint megemelkedik. A hódvárak faágakból és gallyakból állnak,

1-2 méter magasak lehetnek, búbos kemence alakúak. Ősszel a réseket sárral tapasztják be a jobb szigetelés és védelem érdekében. A kotorék padlószintje a vízszint fölött helyezkedik el. Várat alakítanak ki akkor is, ha a járatrendszer magasítása során beszakad az üreg teteje. A hód nem alszik téli álmod, hanem élelemraktárt készít, így a fagyos időszakban sem marad táplálék nélkül. Késő ősszel vízközeli fákat dönt ki a lakóürege bejárata, vagy a hódvár előtt, de esetenként az üregrendszerébe is hord friss hajtásokat, ágakat. Amíg a jég nem válik teljesen áttörhetetlenné, a hódok mindig megújítanak rajta egy-egy léket, amelyen át ki tudnak járni táplálékszerzés céljából. Amelyik hód veszélyt észlel, farkát vízbe csapja, ezáltal hangot keltve figyelmezteti társait. Mivel a víz jól vezeti a hangot, messzebb levő társaik is értesülhetnek az ellenség közeledtéről.

Magyarországon az utolsó példányt 1854-ben, Ács község közelében, a Concó-patak partján ejtették el. A Nagyalföld területéről valószínűleg már az 1600-as évekre kipusztult. Az európai hódokra régebben húsupért, pézsmájukért és prémjükért vadásztak.

A faj visszatelepítése hazánk területére az 1990-es évek elejétől kezdődött. Jelenlegi elterjedése egyrészt a visszatelepített egyedeknek, másrészt a Duna, Mura, Rába mentén történt természetes visszatelepüléseknek köszönhető.

Magyarországon 1988 óta védett, természetvédelmi értéke 50 000 forint.

PROBLÉMA AZ ÁRVÍZVÉDELEMBEN

Az üreg/járat ásó szokását magasabb veszélyforrásnak ítéljük, mint a hódvár építési szokását. A belvízelvezető csatornák és az öntöző csatornák depóniájába fúrt járataival állékonyságában meggyengül a létesítmény, ami egy többletterhelés alatt tönkremenetellel végződhet.

Árvízvédelmi fokozat idején az üregből/várból a hód az árvízvédelmi fővédvonalak közelébe szorul. A Tiszán és a Zagyva visszaduzzasztott szakaszán a 30-50 napos árvizek miatt megnő az esélye, hogy az árvízvédelmi töltésbe alakítja ki járatait. A zagyvai töltéseink kis keresztmetszelve nyűek, meredek rézsúvél rendelkeznek, ahol az árvízvédekezés idején kialakított 1-10 m hosszúságú járatokkal a legkritikusabb időszakban tudja meggyengíteni a védművet, ezáltal vízoldali töltés suvadást okozhat az üreg/járat beomlása, mely gyors lefolyású fővédvonal tönkremenetelt eredményezhet.

BETELEPÍTÉS A KÖZÉP-TISZÁN

A Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (KÖTIVIZIG) működési területén 2004 - 2005 időszakában a LIFE projekt keretében került sor az európai hód visszatelepítésére, mely a Tisza folyón 9 helyszínen 44 egyed szabadon bocsátását jelentette.

AZ ÉVEK SORÁN...

2010-2015 között – Gyarapodó problémák

2010. évben már jelentkezett a rendkívüli árvízvédelmi fokozat ideje alatt a jelenlétéből származó vízkárelhárítási probléma. Tiszasúly térségében az egyik töltés keresztirányú gépjármű közlekedését biztosító rámpába ásott üreget egy példány, mely az árvíz idején beomlott. Szerencsére az árvízvédelmi töltésben jelentősebb kár nem keletkezett – akkor. A kihelyezett állomány 2013-évben már gyarapodásnak indult, s a természetes ellenség hiányában - a Győr-Moson-Sopron megyei példák alapján – az Igazgatóság illetékességi területén is a hód állomány gradációszerű egyedszám bővülését feltételezte.

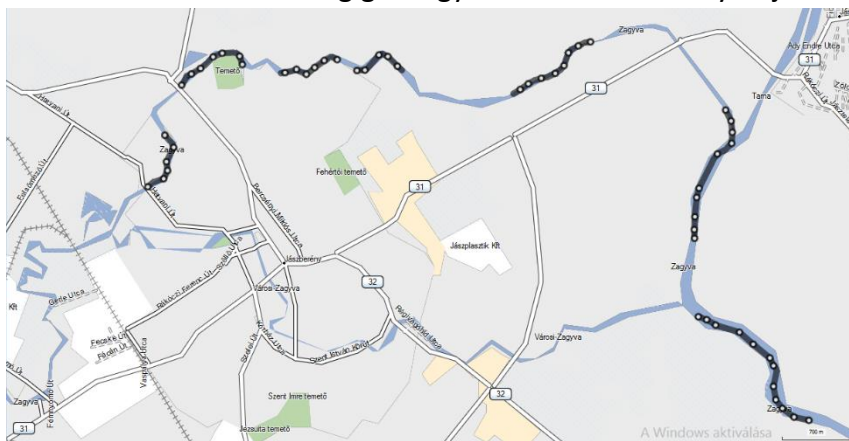
2014. év tavaszára a KÖTIVIZIG illetékességi területén a Tisza-tóban 5-15 család, Tisza-folyó Kisköre-Csongrád közötti szakaszán 10-20 család, Zagyva folyón Jászberény-Szolnok közötti szakaszán 5 -10 család jelenlétére utaló nyomok voltak tapasztalhatók. Táplálkozási jelei mutatkoztak a Jászsági öntöző főcsatorna, a Kengyeli belvízcsatorna mentén is.

2015. év tavaszára a Tiszaderzsi belvízcsatorna, a Tiszasülyi belvízelvezető csatorna, valamint a Jászsági főcsatorna több szakaszán is megjelent. A Tisza-tó valamennyi öblítő csatornájában hajózási problémát okoztak a kidöntött törzsekkel, továbbá Zagyva folyó szakaszán több helyszínen tapasztalható volt jelenléte, hódvárak, üregek, torlaszok formájában.

2016. január-2017. április – Élvefogó csapdák élesítve

2016. január hónapban felmérésre került a jászberényi hatvani hídtól a Jásztelek mellett található 32-es út hídjáig: ezen a szakaszon a fellelt nyomjelek (rágásnyomok, összehordott ágak, üregek, hódvár és szagdomb) alapján 7 territórium volt valószínűsíthető (térképen jelölve).

Előtte héten kisebb árhullám vonult végig a Zagyván. A fellelt friss nyomjelek tehát az áradás

1. ábra A Zagyva bejárt szakaszán megtalált territóriumok helyzete (fekete vonallal jelöltek)

levonulása után keletkeztek. A hódcsaládok mérete a nyomjelek alapján nem volt meghatározható. Az állományfelmérések során a fellelt territóriumok számát átlagosan 3,5-tel szorozzák be, ami ez esetben 20-25 példányt valószínűsített a felmért szakaszon.

Hansági tapasztalatok alapján egy hódcsalád akár 6-10 üreget is áshat magának egy territóriumon, amelyeknek csak egy részét használják aktívan.

A csapdázási időszak szeptember elejétől március végéig tarthat, ausztriai tapasztalatok alapján. A vándorlási időszak a hódok esetében jellemzően a nyári hónapokra esik, legkésőbb az első fagyokig tart. Tehát a télen elszállított egyedek helyébe leginkább nyár vége felé, kora ősszel jelenhetnek meg legközelebb újabb hódok.

Mivel a hód védett és Natura 2000-es jelölt faj, a csapdázás élvefogó eszközökkel lehetséges csak. Nálunk a bajor típusú hódcsapda található meg. A befogást végző személy a csapdákat reggel és alkonyat előtt ellenőrzi. A hódok leginkább éjjel aktívak, ezért a reggeli ellenőrzés a legfontosabb. Ha elengedésre kerül sor, a csapdába került hódokat addig kell átmenetileg tartani, amíg az egész családot sikerül befogni, csak együtt engedhetők el. Az elengedés nem történhet nagyon hideg időben, mert az állatok az új helyet még nem ismerik, nincs sem búvóhelyük, nincsenek élelem raktárjaik.

2016. februárban megszületett az engedélyes határozat hód riasztására illetve állományszabályozására, melynek a főbb feltételei a következők.

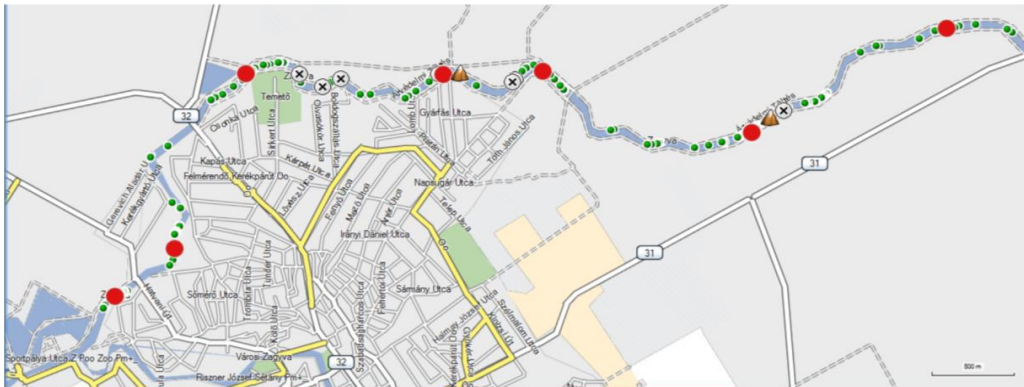
- Riasztás keretében a medrek és parti sávok vízvezető képességét csökkentő és ezzel közvetlen vízkárveszélyt jelentő hód által épített gátak, várak, járatok felszámolhatók, illetve az újraépítést megakadályozó módszerek is alkalmazhatók a nemzeti parkkal együttműködésben.
- 2016. szeptember 1-től 2017. március 15-ig történő élvefogó csapdázással az állomány-szabályozás végrehajtható. Genetikai vizsgálat útján meg kell állapítani, hogy mely fajról van szó.
- A befogott egyedek elpusztítása tilos!
- Befogás után szabadon bocsátásukról minél előbb gondoskodni kell, a területileg illetékes Nemzeti Park közreműködésével.

2016. december elején újabb terepbejárásra került sor a Zagyva jászberényi szakaszán a 31-es út hídjától a jászberényi vasúti hídig.

Az év eleji bejáráshoz képest történt néhány változás. A 31-es híd feletti kb. 1 km-es szakaszon egy új territórium alakult ki. A híd felett 1,8 km-re a régi területen egy vár épült, amely januárban még nem létezett.

A partoldalon több üreg beszakadás is volt. Ezek többnyire 1-2 méter átmérőjű mélyedések, amelyek miatt magasabb vízállás esetén a folyó gyorsabban tudja a partvonalat erodálni.

A januári bejáráskor talált vár megmaradt, de nem magasították tovább. Ezen látszottak friss sárfelhordás nyomok, amik azt mutatták, hogy a hódcsalád ezt aktívan használta.

2. ábra Képmagyarázat: zöld pöttyök: rágásnyomok, X: beszakadt üregek, hegy: hódvárak, piros pöttyök: territóriumok központjai

Az eredetileg kijelölt szakaszon egy újabb territórium jelent meg, a hatvani híd feletti részen pedig még egy territórium van. Ezek alapján 7 hódcsaládot kellett várhatóan kicsapdázni, ami 25-30 egyed jelentett előre láthatóan.

A téli hideg időjárás következtében 2016. december közepétől jégpáncél alakult ki a folyóvízen is, szakértő segítségével 2017 februárjában kezdődhetett meg az élvefogó csapdák telepítése, és egy hét múlva, a megszokási idő elteltével megkezdődhetett a csapdázás.

Az 5 befogott egyed DNS-ének vizsgálatát 2017. március hónapban a budapesti Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományi Kutatóközpont Állatorvos-tudományi Intézetében végez-

ték el, ahol megállapították, hogy mindegyik egyed eurázsiai hód. A Nagyerdei Kultúrpark Debreceni Állatkert, Növénykert és Vidámparkba került elhelyezésre egy fiatal hím, egy nőtény, továbbá egy vemhes nőtény, két fiatal egyed pedig a hortobágyi Pusztai Állatkertbe.

1. kép Vemhes nőtény röntgenképe 2017. év

2. kép Mérlegelés 2017.

2017. szeptember – 2018. április – A gyakorlat megszerzése

2017 őszén újra benyújtotta a KÖTIVIZIG az eurázsiai hód állományszabályozására vonatkozó kérvényeket a korábbiakban is csapdázott szakaszra, továbbá a KÖTIVIZIG egész működési területére vonatkozó riasztási engedélykérelmet.

A riasztás keretében engedélyezte a hatóság: a meder és a parti sáv vízelvezető képességét csökkentő és ezzel közvetlen vízkárveszélyt jelentő, hód által épített gátak megbontása, elbontása, a földművekben lévő hódjáratok feltárása, betömedékelése elvégezhető. A hód elejtésére golyós löfegyverrel kizárólag akkor kerülhet sor, amennyiben a védelemvezető életvédelmi, vagy környezetvédelmi vészhelyzet megelőzése érdekében az indokoltnak véli.

Az első csapdázási szezon során a hatvani hídtól nyugatra lévő családot és a 32-es út hídjától keletre eső családot tervezte a szakértő befogni. Az előbbi család territóriumára 3, az utóbbi család territóriumára 2 csapdát telepített a szakértő.

2018. január elején kerültek élesítésre a csapdák, március 15-ig tartó időszak alatt többször át lettek helyezve, valamint újabb csapdák is kerültek kihelyezésre, több helyszínen. Összesen 10 csapda mozgott a kijelölt területen. Az első két hónapban az időjárás viszonylag enyhe volt, ezen idő alatt a légyszárú növényzet nem fagyott el, így több olyan hód táplálkozó helyet lehetett találni, ahol ezeknek a parti növényeknek a maradványait halmozták fel az állatok. Csakúgy, mint alma, fűz- és nyárfavesszők, valamint hódpézsmá került a csapdákba, de ezek nem voltak kellően vonzóak az állatok számára a viszonylagos táplálékhiány hatására. Az enyhe időjárás miatt pontosabban el kellett találni a megfelelő helyet a csapdázáshoz: Előfordult, hogy egymástól 20-20 méterre lévő csapdák közül az egyiknél rendszeresen rögzített a vadkamera aktivitást, míg a másiknál egyszer sem. A hódvár egyik oldalán lévő csapdánál egyszer sem jelent meg hód, míg a másik oldalon többször is feltűnt. A csapdázást időnként meg kellett szakítani a rossz időjárási körülmények miatt: szakadó eső és emiatt hirtelen jött áradás miatt, vagy a március elejei kemény fagyos időszakban, mikor a csapdák összefagytak és a víz széle is befagyott. A kijelölt szakaszon a töltéseken napközben folyamatos emberi mozgás volt, a

környékeliek rendszeresen sétáltak/futottak/kutyát sétáltattak a töltés tetején és a vízpart közelében egyaránt.

A befogott 8 hódból vett szőrminta genetikai vizsgálata 2018. tavaszán megtörtént a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományi Kutatóközpont Állatorvos-tudományi Intézet laboratóriumában, ahol szekvencia meghatározással kombinált polimeráz láncreakciós vizsgálat során megállapították, hogy mindegyik egyed eurázsiai hód.

A befogott egyedeket az engedély és a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság befogadó nyilatkozata alapján a Kesznyéteni Tájvédelmi Körzetben kerültek kibocsátásra két helyszínen.

3. kép Szabadon bocsátás a BNP munkatársainak segítségével (2018. március 9-én)

4. kép Végleges helyén a Kesznyéteni Tájvédelmi Körzetben (2018. március 26-án)

Emellett több helyszínen okozott problémát a jelenlétük. 2017. év decemberében beszakadt hódüregot találtak a Zagyva folyó 62+700 fkm szelvény hullámterén, a gátláb közelében. A beszakadás következtében egy 0,3 x 1,20 x 0,50 m méretű üreg keletkezett. A feltárási és helyreállítási tevékenység tapasztalataként elmondható, hogy a feltárt üreg és feltételezett hozzá kapcsolódó a járatok egyike sem érintette közvetlenül a töltéstestet.

2018. szeptember – 2019. április – Egy újabb lehetőség

2018 novemberében újra felmérésre került a Zagyva jászberényi szakaszán a duzzasztó és a jászjákóhalmi híd között a hódállomány nagysága szakértő segítségével.

Azokon a szakaszokon, ahol az előző két csapdázási szezonban befogott családok éltek, nem voltak fellelhető hódok, így a befogások sikeresnek mondhatók. A felszabadult üres élőhelyeket a közelben élő egyedek látogatták, erre utal a kiürített szakaszokon található kevés számú friss rágás. A beszakadt üregek hossza jellemzően a vízparttól számított 1-2 méter, a jelen felmérés során nem került elő olyan, amelyik a töltés lábáig elért volna. Azokon a szakaszokon, ahol a meder közel, 2-4 méterre van a töltéslábtól és a part szintje is magas, reális veszély lehet a töltésbe érő hódüreg.

2019. januárban kezdődött meg a csapdázás és az engedélyben meghatározott március 15-ig folytatódott a korábbi évekhez hasonló módon. Összesen 7 egyed került befogásra ez idő alatt. Három egyed szabadon bocsátásáról gondoskodott a megbízott a Bükki Nemzeti Park területén, az előző évhez hasonlóan a Tiszalúci Holt-Tisza területén, azonban az ottani hódpopuláció nagysága miatt több szabadon bocsátásra már nem nyílt lehetőség sehol.

Az orvosi vizsgálat során kiderült, hogy a befogott nőstény egyed vemhes, így elaltatása az engedély alapján nem volt lehetséges.

A KÖTIVIZIG – tekintettel arra, hogy a befogott hódok szabadon bocsátásáról nem tudott gondoskodni – az országosan jellemzően megerősödött hód populáció miatt, már nem talált potenciális befogadókat élő egyedekre, illetőleg a szabadon bocsátás már a mindenütt fokozódó többlet fenntartási feladatok és kártételek miatt ellenállásba ütközött, így szükséges volt egy egyeztetés megtartására területileg illetékes környezet- és természetvédelmi hatósággal. A tárgyalás alapján a Főosztály kötelezte határozatban a KÖTIVIZIG-et, hogy a vemhes nőstény egyedet és hímivarú párját szabadon kell bocsátani a Tisza-tónál.

A másik két példány hím hód az engedély szerinti elaltatását és a tetemek tudományos célból történő felhasználását pedig tudomásul vette, az ellen kifogást nem emeltek.

A másik két egyed elaltatása megtörtént, 1-1 tetemet az Állatorvosi Egyetem Egzotikusállat és Vadegészségügyi Tanszék és a Magyar Természettudományi Múzeum számára került átadásra kutatási céllal.

2019. szeptember – 2020. április – Úton a cél felé...

2019 őszén a Zagyva folyó felső szakaszára megkérte a KÖTIVIZIG az illetékes természetvédelmi hatóság engedélyét az állományszabályozásra: 15 egyed csapdázását követő kilövését engedélyezték, a vemhes nőstények kímélete mellett.

5. kép A Jászsági öntöző főcsatorna töltésében hódjárat

A Jászsági főcsatorna felső szakaszán a kora nyári időszakban csatorna depóniájának járőfelület közelében üreg beszakadásokat észlelték, melyeket feltártak: az üregek hódokhoz köthetők, mert táplálék raktárakat is találtak, illetőleg a víz felől ágakból képzett várak is voltak.

Az állományszabályozási helyszínek bejárásokkal kerültek kijelölésre a nyár végi vándorlás lezárultát követően. A Zagyva jászberényi szakaszán 4 biztos és 3 feltételezett territóriumot - , a Jászsági főcsatornán 8 territóriumot térképeztek fel, ahol a felmérést könnyítette az üzemi vízszint csökkentése, aminek köszönhetően ~ 50 üreg vált láthatóvá az öntöző főcsatorna töltésében.

A csapdázás 2019. decemberében a Zagyván megkezdődött. Az engedélyben ultrahangos vizsgálat szerepelt, de ez az első megvizsgált példány alapján a gyakorlatban nem bizonyult elvégezhetőnek. Ennek két oka volt: egyrészt a vizsgálatához szükséges a has egy részén lenyírni a

szőrzetet, de a hódok bundája annyira sűrű, hogy a nyírás ellenére sem látott a készülék semmit. A másik ok is ehhez kapcsolódik: a megnyírt szőrű állatok visszaengedése a természetbe komoly aggályokat vetett fel, mivel a bunda biztosítja a vízhatlanságot és a hőmegtartást. Ha a bunda megnyírásra kerül, az állatok bőre közvetlenül érintkezik a hideg vízzel, ami valószínűleg komoly kihűlési és megbetegedési kockázatot jelent. Emiatt az állatorvosokkal, a természetvédelmi őrrel lefolytatott egyeztetés eredményeképpen a továbbiakban csak röntgen vizsgálat történt, ami kimutatja a péniszcsontot (baculum), valamint a vehemet kb. a vemhesség 40. napjától. Mivel a vemhesség korai szakaszában a röntgen nem mutatja ki az embriókat, az utasításunk alapján az összes januártól befogott nőtényt elengedésre került a csapdázással érintett szakasz déli határától mintegy 24 km távolságra a Zagyva folyóba (Jánoshida térségében), csak a hímek elpusztítása történt meg.

Az ismételten visszafogott nőtényeket már nem szállítottuk le a Jánoshidai híd alatti folyószakaszra, hanem a befogási helyszínen kerültek szabadon bocsátásra.

A Zagyva folyón 129 csapda éjszakából 14 egyed befogása valósult meg, melyből 8 egyed került visszaengedésre. A hód territórium tartási szokásait jól tükrözi, hogy a befogási helyszíntől mintegy 20-30 km-re szabadon bocsátott nőtény egyed 7-9 nap múlva visszafogásra került. A Zagyván 5 hím és 1 nőtény egyed eutanáziája történt meg, de 6 potenciálisan vemhes nőtényt szabadon kellett bocsátani, akik visszatértek illetve visszatérhettek a folyószakaszra. Feltételezhetően tavasszal 12 - 18 fiatal egyeddel nőtt a terület egyedszáma.

A Jászvári főcsatornán 2020. február végén befogott két nőtényben 3-3 fejlődő embrió volt fellelhető. A decemberben befogott nőtényekben nem talált a szakértő vemhességre utaló jeleket.

A tetemek kutatóintézetek részére került átadásra.

Az alábbi táblázatban bemutatjuk a Zagyva folyó jászberényi szakaszán végzett csapdázások fogási eredményeit.

Időszak	Befogás	Hímek		Nőtények		Szabadon bocsátás helyében	Állat-kert	Áttelepítés	Eutanázia	Megjegyzés
		2 éves alatti	2 éves kor fölötti	2 éves alatti	2 éves kor fölötti					
2016/17	5	2	1	1	1	2	3			
2017/18	8	2	2		4			8		
2018/19	7		6		1			5	2	
2019/20	14		5		9	8			6	2 nőtény visszafogása

A folyónak ezen a 15 km hosszúságú szakaszán az évenkénti felmérések alapján 7-8 territórium található.

2020. szeptember - 2021. április – Új koncepció

Jelentős költséggel járt az eddigi csapdázási tevékenység az Igazgatóság terhére, így más állomány szabályozási módszer vált szükségessé, amely már az ország más területein megállta a helyét.

A KÖTIVIZIG természetes és mesterséges vízfolyásokon keletkező vízfolyásakadályok eltávolításáról gondoskodott. Az üregásásból a Tiszaderzsi gátórház ivóvízvezeték megrágása, valamint a Zagyva bal parti töltés előtér rongálódása miatt jelentős helyreállítási és kártalanítási költség keletkezett, mint a korábbi években is tapasztalható volt, azonban a költségfordítás évről évre nő.

A Zagyva folyón 2021. februárban levonuló árhullám apadásakor 3 helyen tapasztaltak üregásást a jobb parti fővédvonal vízoldali rézsűjében. Tekintettel az árvízvédelmi fővédvonal rongálódására és az időszakban kialakuló árvizek valószínűségére az üregek térségében pontszerű III. fokú készültség lett elrendelve. E tevékenység keretében a rongálódott töltésrész helyreállítása megtörtént alkalmas terepviszonyok mellett, továbbá a kiásott üreg környezetében található terület egységének illetve egységeinek elejtése is, az ez indokoltá, hogy e terület egysége, ha nekifogott a töltéstestben lakóüreget ásni, egy esetlegesen bekövetkező tavaszi/nyári árhullámban, ismételten meg fogja tenni.

A potenciálisan károsított helyszínen a károsító egyedek kilövését rendelte el a védelemvezetés (engedély és egyeztetések alapján). A vadásztársaság az elrendelt feladat ellátása során egy példány fiatal hím egyedét ejtett el a határidőn belül.

2021. szeptember – 2022. április – Jó megoldás lehet?

KÖTIVIZIG az illetékességi területére megkapta az állományszabályozási engedélyt, amely alapján 2023. március 15-ig évente 250 egyed elejtését vagy élvező csapdával történő befogását biztosítja.

Az engedély megvalósíthatósága az Agrárügyi Minisztériummal, területileg illetékes szervekkel egyeztetésre került. Ennek eredményeképpen az Igazgatóság legterheltebb vízfolyásokra kvótát állapítottak meg és a vadászatra jogosultak bevonásával.

30 vadászatra jogosult területén lett szétosztva a kvóta: Zagyva folyó, Tisza-tó szivárgócsatornának, öntöző főcsatornának és a több károsító eseménnyel érintett belvízcsatornának szerint. 9 vadásztársaság jelzett vissza, hogy közreműködést vállalnak az állományszabályozásban, azonban a nyilatkozatot csak 5 VT. küldte vissza, melyben a határozatban foglalt feltételeket írásban is rögzítésre kerültek.

A 2022. március 15-i időszakig 7 egyed elejtése valósult meg.

2021. februári zagyvai árvíz során 6 üreg keletkezett a töltéstestben és 21 üreg a töltéselőtéren, ezek helyreállítása megtörtént.

2021. november elején a Köröstetetlen belterületén a közút és a Közös főcsatorna között önkormányzati bejelentésre 57 darab fa törzsének bevédésére került sor, mert a csatornának ezen a szakaszán hódok telepedtek meg és a törzs rágással közúti közlekedési veszélyt okoztak. A balesetveszélyes fákat eltávolítása megtörtént, a törzseket ponthegeztett hálóval, a törzs kerületnövekedését biztosító módon védi meg a további rágáskártól.

A Zagyván és a Tisza folyón fokozati szintet elérő árhullám nem alakult ki, sőt belvízvédekezés nem volt jelentősebb méretű, ami miatt a 2021/22 téli tavaszi időszak hódokhoz kötődő vízkárelhárítási eseményt eredményezhetett volna. A hódok jelenlétéből fakadó események sorát még lehetne folytatni hosszasan, évről évre bővül a lista...

A cél

A jövőben tovább szükséges folytatni a hód állományszabályozást kilövésrel, még több vadász-társaság bevonásával elsősorban azokon a helyeken ahol élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztet jelenlétük, illetve a vízügyi ágazatot feladatainak ellátásában korlátozza, akadályozza.

Továbbá a probléma fő megoldását megfelelő jogi szabályozás jelentené (a hód nem védett, vadászati idény nélküli, de vadászhatóvá tételét).